

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
involață

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ascultă, fiică...

(+) Popas de duhovnicească odihnă și întremare — ca toate praznicele bisericesti de altfel — Vovidenia, cu icoana odraslei dumnezeestilor părinți Ioachim și Ana, care urcă treptele templului ierusalimitean spre a se închina învățturii strămoase și slujbei Domnului, ne traspune într-o lume de vederi și simțeminte străbătute de lumini cari vin de sus, încălzesc, întăresc și înalță pe cei ce le urmează.

1. După o străveche predanie creștină, Neprihănită intră în așezământul de instrucție și educație din umbra templului la vârsta de trei ani. E smulșă din sânul familiei, pentru a fi rădădită în grădina bisericeii. Atmosfera din casa părintească era sfântă. Dar cea de aici e și mai sfântă. Fărăinții Mariei înțeleg acest lucru. Fiica lor așisderea. Și de aceea nu mai stau la îndoială: ei, să-și calce pe inimă și să se despartă de ea; lănsa să se deslipească de căldura căminului nașterii sale și să se arunce în asprul curent al năvălitorilor. — Spiritul suflă unde-i este voia. De ce sunt suflete cari simt chemarea vieții mănăstirești? Taină pe care și-a rezervat-o șieși Cel de sus. Faptul însă e neîndoelnic. Precum neîndoelnic și alt fapt: împotrivirea celor mai de aproape și celui ales la glasul chemător. Câte vocațiuni monahale n'au zădărnicit părinți nesocotiți, frați isuratici, rudeni și prieteni străini de cele ale Spiritului?

2. Pururi-Fecioara se oferă Părintelui cereesc în întregime, fără nici o rezervă. Cu trup, cu suflet. Cu toate puterile trupului și sufletului. — Lucru pe care așa de puțini înțeleg să-l facă la fel. Cei mai mulți doar' de-i zic Domnului: Tac Stăpâne și voia Ta. Intru cât nu va fi vorba de vreo jertfă prea mare; de vreo osteneală prea măcinătoare de nervi; de vreo îndrăzneală prea riscantă; de ceva condiții de muncă prea umiliatoare; de așteptare prea îndelungată. Unii ca aceștia — și sunt mulți la număr — încearcă și cu Dumnezeu un fel de târguială, din care câștig de cauză să tragă în primul rând dânsii. Și încă aici pe pământ. Evident: cu atari „luptători” nu se poartă bătăliile mari ale Spiritului. Rândurile acestora dau, de regulă, defetistii și infrinții. Când nu-i cazul să fie rentierii unei pietăți de împrumut, pentru circumstanță.

3. Ascultând glasul chemării de sus, fiica dreptilor Ioachim și Ana răspunde numaidecât și consacrandu-se irevocabil lui Dumnezeu. — Iarăși o trăsătură sufletească ce lipsește atătora: promptitudinea susținută după aceea de o consecvență neînfrântă. Câți nu se complac într-o perpetuă tergiversare! Și chiar dacă s'au angajat într-o direcție bună, câți nu-și uită, și încă repede de tot, angajamentele! Atâtea mărturisiri, atâtea cuminecări: și atăt de puțină viață superior creștină! Atâtea lectură spirituală, atâtea sugestii înălțătoare primite pe cale de meditații, predici, exerciții spirituale, și totuși atâtea beznă și răceală! Fricina: e substituită voința cu veleitătea. Deși se spune de atâtea ori și cu drept cuvânt, că iadul (nu raiul) e pavat cu veleități.

Fie petrecerea cu gândul în apropierea celei pe care Biserica o preamărește ca „vistieria cea sfântă a mării lui Dumnezeu”, început de istoric și de teologică modelare după tiparele Fiicei, care alăt de minunat a știut să asculte, și să vadă, și să-și plece urechea sa, uitându-și de toate legăturile pământului, ca mai apoi să-i aducă pe Mântuitorul prin această ascultare a sa!

Flașnetarii urei

Sub mască nouă, continuă vechile metode de asmuțare la război confesional

(=). În numărul nostru trecut, spuneam unui prieten, la „telefon”, ceea ce știam despre felul cum am fost tratați la congresul „asociației clerului ortodox din Ardeal”, ținut nu de mult la Turda. Subliniam, în deosebi, căldurosul apel la pace adresat tuturor confesiunilor din partea I. P. S. Sale mitrop. N. Bălan al Sibiului. Nu puteam crede, ca tocmai în adunarea, în care s'a rostit această solie de pace, să fim în același timp insultați ori jigniți.

Nu avem nici astăzi informațiuni mai amănunțite despre lucrările congresului. Am aflat însă, în „Biserica și Școala” dela Arad, textul întreg al cuvântului de deschidere a congresului, rostit de președintele asociației, Dr. G. Ciuhandu. L-am citit, firește, cu toată atențiunea. Eram siguri mai dinainte, că păr. Ciuhandu va vorbi și despre noi. Altfel și-ar fi mușcat limba și și-ar fi contrazis tot trecutul. A și vorbit. Cu glas de împrumut. A pus moaștele lui Mihai Viteazul să ne dascălească. Iată ce ne poruncesc, tuturor, aceste oase:

»Să facem supremul sacrificiu, pentru realizarea unității sufletești și religioase, care este mai puternică decât orice armă și fără de care își pierd importanța și rezistența, frontierele politice ca și bastioanele cele mai puternice... Nu e de ajuns, că avem unitatea politică-națională realizată. Nu e de ajuns că avem unificarea bisericească în slova unei legi, azi subminată. Și nu e de ajuns că, azi, numai Românii ortodocși și-au regăsit drumul de gravitate sufletească-religioasă spre Țara-Mamă. Acest drum e obligator pentru toți Românii, de orice mărturisire de credință! — Acest comandament național, căruia ne plecăm astăzi, între cei dintâi, preoții ardeleni, trebuie să-l înțeleagă și urmeze și proaspetele noastre secte, ca și aceia cari, de peste două veacuri, s'au constituit într-o disidență sufletească, primind, la început, comanda străină a Habsburgilor și a Maghiarilor și cari, în România-Mare s'au împotmolit, trăgând la car străin alături cu toți minoritarii, după porunca Romei papale și a unui pontif cu atribuții de suveranitate politică recentă, care sprijinește revizionismul unguresc. — Aceste împrejurări explică de ce preoțimea ortodoxă ardeleană, împreună cu Episcopatul și cu For-ul, merg convergent spre restaurarea unității religioase și sufletești a poporului român...»

Dacă aceste nerozii le-ar fi rostit autorul ca particular, în calitatea sa brevetată de asmuțător confesional, n'am fi reflectat nici un cuvânt. Nu merită. Le-a spus însă ca președinte al preoțimii ortodoxe din Ardeal, în congresul ei general, în prezența mitropolitului și a câtorva episcopi. Ele talmăcesc deci o direcție oficială. Tradează nu numai mentalitatea conducătorilor ortodoxiei noastre, ci și obiectivele și metodele ei de activare pentru viitor. Aceasta cu atăt mai mult, cu cât este o perfectă concordanță între aceste destăinuiri, și între ceea ce se făcuse nu de mult la congresul Forului. De aceea ne oprim o clipă asupra lor. Nu cu gând polemic. Ci numai pentru a fixa adevărurile, foarte prețioase, pe care le cuprind și le mărturisesc pe față.

Reținem, înainte de toate, formularea nedată a obiectivului comun: episcopatul ortodox, preoțimea și For-ul „*merg convergent spre restaurarea unității religioase*” a poporului român. În ortodoxie, firește. Ceea ce însemnează: vor lucra sistematic la desființarea Bisericii unite. Prin urmare: nu-i vorbă de pace confesională. Ci de război. Preacucernicii nu vreau să lase harului dumnezeesc, studiului, timpului să desăvârșască opera de apropiere, de înfrățire, de formarea unei convingeri religioase, fără de care „unirea în credință” ar fi o simplă târguială blasfemă și nedemnă. Nu. Ei „merg convergent” la unificare. — Am înțeles. Din parte-ne, să fie sănătoși. Dacă cred că tocmai războiul confesional ne trebuie acum, îi privește. Ei vor vedea! Nu înțelegem însă altceva: cum ni-se pot face, în același timp, declarații de pace atât de mieroase, atât de insistente? Ni-se arată în față zimbete seducătoare, pentru ca să nu observăm cuțitul ce se ascunde la spate? — Dar prea e grosolană manevra. Kulerarie ar rămânea desolat văzându-și ucenicii!

Cum se motivează această acțiune „convergentă”, adică război confesional? Simplu: necesitate națională. Intocmai ca la congresul For-ului. Dacă nu se face unirea religioasă, care se confundă voit cu „unirea sufletească”, frontierele noastre politice și „bastioanele cele mai puternice” de apărare a lor nu mai plătesc o ceapă degerată. — Nu ne-am dat seama, până acuma, că suntem atât de importanți. Soarta țării o decidem noi. Ne putem felicita! — Nu pricepem însă de ce n'am putea lupta pentru țară și așa, cum suntem acuma. Nemții, catolici și protestanți, sunt un singur bloc întru urmărirea marilor idealuri naționale. Francezii, Englezii, la fel. Noi înșine am încasat grozav de multe laude și aplauze pentru ceea ce am dat neamului. Nu puțin lucru. Intre altele: conștiința națională și, prin ea, „resurecțiunea”. S'a slăvit de atâtea ori deplina armonie în care au lucrat, în timpurile de robie străină, cele două biserici românești din Ardeal. — Noi eram convinși, că așa ceva e posibil și acuma. Ni-se răspunde însă că nu. Tare am vrea să știm, de ce nu? Că noi vrem.

Poate că răspunsul la nedumerirea noastră e cuprins și el în rândurile citate mai sus. Adică: Da. Uniții, în trecut, ați ascultat de Habsburgi și de unguri, azi trageți la car cu toți minoritarii, după porunca Papii, care e revizionist sadea. De aceea, nu putem sta de vorbă. Obrăznicia nu-i nouă. Nici în fond nici în formă. S'au găsit, și până acuma, derviși dominanți cari să articuleze astfel de prăpăstii. Nu știți ce să admiri în ele mai mult: prefăcuta ignoranță ori ticăloșia patriotardă a cărei

mască o afișează. — Ar fi sub demnitatea noastră să încercăm o discuție pe această chestiune. Cu bunăcredință, nimeni nu poate spune că Papa-i revizionist, cum nici un știutor de carte nu poate afirma, că e suveran politic de dată recentă. La fel: toată lumea știe că Roma nu se amestecă de loc în atitudinea politică a credincioșilor săi din diferite țări. Dovada cea mai tragică tocmai războaiele cari se nasc și între țări și neamuri catolice. În general, catolicismul este școală de patriotism și iubire de neam. Dovada cea mai grăitoare pentru aceasta este tocmai faptul, că păr. Ciuhandușine astăzi discursuri românești în România-Mare. Roma și Mica noastră Romă, Blajul, îl au pe suflet. Că fără ele, Dumnezeu știe ce se alegea de neamul nostru. — A cânta, în ciuda acestor evidențe, tot înainte aria stupidă că noi „tragem la car străin alături cu toți minoritarii“, însemnează a fi lipsit și de simț și de bunăcredință. Iar cu unii ca aceștia nu discutăm. Pentru ciuhandisme nu avem decât dispreț!

Ținem doar să știe atâta: Ortodoxia ardeleană predică pacea și face războiul. Arată pe față zimbetul iubirii, în dos prepară războiul. Nu ne temem de el. Să se știe însă, cine poartă răspunderea.

Capela „Arhiepiscopul I. Boroș“ din Lugoj, a fost binecuvântată. În coloanele „Unirii“ a mai fost vorba despre această capelă — terminată și ridicată, în cimitirul uniților din Lugoj, pe cheltuiala păr. Ioan Boroș, prepozitul arhiepiscop. Mai adăugăm, de data aceasta, că frumoasa bisericuță e o adevărată podoabă arhitectonică în partea de răsărit a orașului de pe malurile Timișului. Și mai trebuie spus că e corespunzătoare întru toate scopului căreia a fost dedicată: providerea în cele spirituale a credincioșilor noștri din acea parte de oraș.

Actul binecuvântării s'a săvârșit Duminecă, în 15 l. c. În preziență s'a oficiat: vecernie cu litie. Duminecă, la ora 10 a. m. s'a făcut sfințirea apei, de către Preasf. Ioan al Lugojului, fiind stropit întreg locașul de rugăciune. S'a celebrat apoi, sf. liturghie arhierescă, concelebrând păr. canonic Munteanu, păr. protopop Stoica, diacon fiind păr. Rațiu. Predică Exc. Sa

Episcopul despre: Taina iubirii creștine și puterea ei divină. În aceeași vreme exprimă cuvinte de mulțumire *Mărinimosului Ctitor*, asigurându-l, că deocamdată în fiecare Duminecă și sărbătoare, iar mai târziu zilnic, se va aduce aici Sf. Jertfă Părintelui Ceresc.

Cu această grandioasă faptă — înscrisă cu litere de aur în istoria diecezei — s'a făcut un pas mai mult, spre propagarea sfintei noastre credințe și ridicarea sufletescă a bunilor credincioși lugoieni (sbd).

Deschiderea Parlamentului. Duminecă, în 15 Noembrie c., în cadrele solemnităților tradiționale, a avut loc deschiderea Parlamentului nostru. Mesajul regal l-a citit Săveranul însuși. A făcut o impresie deosebită pasajul referitor la înzestrarea armatei „razimul de temelie al existenței Statului, suprema garanție de pace și de apărare a frontierilor“, pentru care motiv s'a și precizat numai decît că „nici o jertfă pentru întărirea ei nu trebuie să crucească, nici întârziată“; pasajul privitor la politica externă cu scopul ei suprem: „Menținerea păcii și integritatea frontierilor noastre trase pentru vece“. Care scop va putea fi atins „prin colaborarea prietenească a tuturor popoarelor în cadrul Societății Națiunilor și prin întărirea alianțelor noastre“. Ceeace se și face cu tot mai mult succes. Dovadă: „Mica Înțelegere a primit în cursul anului acestuia o nouă întărire prin hotărîrea Șefilor Statelor ce o compun de a avea întâlniri periodice“.

Deosebită semnificație, ce n'a scăpat nimănui, au avut cuvintele de încheiere, cu apelul lor la unire:

„În atmosfera de îngrijorare obștească ce stăpânește azi întreaga lume, sunt dator să fac un apel la simțămîntul de răspundere al tuturor Românilor.“

Chemarea Mea se ridică peste frământările de o clipă pentru a cere, în fața dificultăților, unirea și solidarizarea tuturor sufletelor. În ceasul acesta greu, toate forțele neamului nostru trebuiesc, nu irosite în lupte și sfășieri lăuntrice, ci mobilizate numai pentru apărarea patrimoniului de drepturi, pe care

ni l-au încredințat cu mari jertfe înaintașii noștri. — În numele poporului Meu, cer ca glasul Meu să fie auzit și ascultat“.

De președinte al Senatului a fost ales d. Alex. Lapedatu, în urma renunțării d. Dimitriu la candidatură, iar de președinte al Camerei d. N. N. Săveanu. Dintre vicepreședinții Camerei doi sunt ardeleni: dd. Partenie Dan și Emil Lobonțiu.

Ajutorarea parohiilor sărace

— Precizări și complectări —

La întâmpinarea „Grupului de preoți“ dela Șmeul-Silvaniei, cari combat mijloacele preconizate de subsemnatul pentru salvarea parohiilor sărace, și pentru alții cari cred ca ei, mai fac următoarele precizări și complectări:

1. Cea dintâi obiecțiune ce mi se aduce, este că nu iau în considerare sărăcia și mizeria preoților. Nimic mai greșit. O cunosc prea bine, pentru că și eu o trăiesc. Ori, fondul pe care l-am propus este tocmai în favoarea preoților săraci. Permiteți-mi să vă dau câteva cazuri concrete. Nu departe de aci, un frate în Hristos, — și căși nu vor fi de aceștia, — plătește numai chirie Lei 2400, anual, fiindcă parohia n'are casă parohială. Taxele oficiale și impozitele le plătește din disc, iar ce nu ajunge suplinește tot el, ca să încaseze mai târziu dela parohie, ad calendas graecas. Să mi-să spună: cu cât este dator acesta să aducă mai multă jertfă pentru biserică decât alții? Și ce va face parohia aceea când va veni alt preot cu mai puțin sferit de jertfă? Și câte cazuri de acestea nu vor fi? Nale-ar prinde bine acestora un ajutor, și nu suntem dator moralcește să-i ajutăm? Dă și preotul sărac, așa dar, 20—30 lei lunar și primește în schimb chiria în fiecare an. Ori își repară casa parohială, dacă are. Dacă nu are l-se dă ajutor să-și facă. Căci o parohie care nu poate plăti nici chirie, nu va face casă niciodată.

2. În alte parohii nevoi de altă natură: ortodocșii își fac casă culturală unde aranjează serbări, teatru, petreceri, iar tineretul

Foia „Unirii“

Falsul nostru democratism școlar

Instruirea și educarea tinerilor — dela frageda pruncie până la maturitate — pentru a-l ridica deasupra grijilor cotidiene, spre idealul *cunoașterii și perfecțiunii*, a fost un moment de înaltă nobleță, săvârșit de toate popoarele, după cum ne pomenește istoria educației și a civilizației. Toate familiile, toate societățile și toate statele, s'au ocupat și se ocupă de instruirea tineretului lor, potrivit felului de *înțelegere*, și a mijloacelor de care dispune fiecare.

În majoritatea cazurilor, instrucția era un bun de care se bucurau exclusiv copiii celor din clasele conducătoare, copiii celor bogați, singurii cari puteau face oarecari sacrificii pentru retribuirea unui educator, iar grosul neamului, fiii din pătura țărănească, rămăneau fără dram de instrucție. De sigur însă că idealul de progres era încolțit în sufletele tuturor și chiar și păturile sociale de jos îl doreau. De aceea au dus o luptă înverșunată secole, de arându-l pentru a-și dobândi și ele acest drept. Și vocele lor au fost auzite abia după revoluția franceză din 1789, când zăgazarile dintre clăcași și boier au început să se rupă. Cu acea dată, în educații își la locul un sistem nou: *democratismul*.

Democratismul școlar, este sistemul bazat pe cele mai sublimе principii de educație creștină și umanitară, convenind în modul cel mai perfect, atât cu doctrina Mântului cât și cu interesele superioare ale unui neam.

Conceput și enunțat de *Condorcet* în al său „Plan de instrucție publică“ la anul 1792, democratismul la proporții tot mai largi și mai adecvate — cu toate ostilitățile ce întâmpină — fiind încă în completare și în vigoare și în ziua de azi.

„Prin democratism școlar se înțelege acel sistem de organizare al școlii, care să dea posibilitate tuturor tinerilor unei națiuni, de a *pătrunde prin toate gradele de învățământ*, începând dela școala primară și până la universitate inclusiv, făcându-se abstracție de orice origină, clasă socială și avere“.

Dacă în secolele trecute, democratismul a fost primit cu oarecari ostilități din partea claselor conducătoare, astăzi el constituie un punct de laudă sau de generozitate, pentru majoritatea oamenilor culti și de înalte resurse. La noi se obișnuiește chiar la zile de înalte solemnități, a se face paradă despre grija ce se dă „școlii poporului“. Ne place, ca stat democrat, să ne mândrim și cu o viață democratică, dacă nu chiar așa de veche ca a Francezilor, apoi tot atât de bine organizată. Este o falsă afirmație!

Democratismul nostru școlar atât ca dată, cât și structură, este mult mai înăpoiat decât

democratismul statelor apusene. Despre un *democratism școlar integral*, la noi încă nu se poate vorbi. Deplorabila lipsă de înțelegere din veacurile trecute, când nu se putea privi cu ochi buni ridicarea elementelor din pătura de jos, mai dăinuiește și azi. Și încă se dublează cu patima și cu o jignitoare lipsă de pietate, după cum s'a putut vedea din declarațiile multora din cei cari azi ocupă posturi de înaltă răspundere și îndrumare națională.

La ce se reduce dar, democratismul nostru școlar? La gratuitatea și obligativitatea învățământului primar! Și încă ceva: libertatea fiecărui de a urma învățământul secundar și superior — Se poate oare numi acest sistem democratic? Nicidecum! Un democratism școlar perfect, integral, trebuie să respecte nu numai libertatea, ci și *libera circulație a valorilor*. Să i-se dea fiului de țăran — dotat cu puternice resurse intelectuale și morale, dar sărac de pînie, — și ajutoarele materiale necesare, până la terminarea tuturor studiilor pentru cari are vocație, căci altminterie, cel antlat după carte, tot va studia! Va studia însă în cea mai neagră mizerie — după cum întâlnim atâtă studenți la universitățile noastre —, pentru că la sfârșit, când să-și atingă idealul, să albe sănătatea sdruncinată și sufletul împregnat de un suveran dispreț pentru toți cei mari și puternici, el nemaiputându-se bucura de roadele muncii lui și nemaiputând da neamului ceea ce ar fi putut da. Și'n această privință avem

român unit, este scos afară de guler cu amenințarea: „Dacă vrei să jucați, treceți la ortodoxie!” Dorește cineva nume și locuri? Sunt gata să dau.

3. În alte parohii, nici un preot nu stă mai mult ca 2—3 ani, fiindcă nu este eclezie suficientă, și din aceea încă trebuie să cedeze 1—2 jugăre cantonului, dacă vrea să aibă cantor la dispoziție. Ce va fi de parohia aceea care-și schimbă păstorul tot la 2—3 ani și alți câțiva ani stă vacantă? Nu credeți că ar trebui înzestrată cu ceva pământ, ca preotul să aibă asigurată măcar pâinea de toate zilele, și să nu considere șederea lui acolo, dela început, ca un provizorat? Într'altă parohie, ornatele sacre sunt așa de stricate încât curg după preot. Când va putea cumpăra parohia aceea un rând de ornate cu 4—5000 Lei?

Dar nu mai continuu, căci despre parohiile sărace se pot scrie pagini întregi. Mă mir cum scrie cineva că nici nu sunt de acestea.

4. Ar fi interesant și edificator să se publice din partea Mitropoliei o statistică, să vedem câte biserici, câte case parohiale, câte case naționale-culturale sunt neterminate din lipsă de fonduri? Și câtă pagubă au avut parohiile, stricându-se materialul de vânt și ploaie?

5. Mi se spune apoi că salariul nostru și așa destul de scăzut, e grevat de o mulțime de rețineri. Știu. Unul preot începător l-a reținut 250—300 lei lunar. Am înțeles însă că frații dela Șimleu, nu cred că mai putem suporta încă 20 lei, pentru un scop atât de arzător și necesar.

6. S'a mai spus: salariul dela Stat e prea mic. Dar vă întreb: ce vor face nepoții noștri cari — Doamne ferește — nu vor mai avea salariu de loc? Căci așa spun fruntașii vieții politice. (De cumva noul curent naționalist, nu va întări legătura între Biserică și Stat). În anul trecut, dl. Dr. Valeriu Moldovan, în discursul său de deschidere la Facultatea de Drept, din Cluj, așa a spus că relațiile dintre Biserică și Stat, merg în mod fatal, spre despărțire.

7. Fondul din chestiune răspunde unei necesități foarte mari. Ca dovadă servește și faptul că el există deja în toate diecezele, numai în Arhidieceză, nu. (Vezi Cuvântul Adevărului, „nrul ultim, pag. 432).” E adevărat că el are altă destinație în unele dieceze, dar

o constatare și mărturisire oficială, făcută de un subsecretar de stat al Instrucțiunii publice:

„Dacă din punct de vedere numeric, studenții s'au înmulțit, n'a sporit însă și numărul inteligențelor, pentru că elementele de valoare n'au fost căutate și susținute, ceea ce ne propunem să facem acum. Nu putem să nu lăsăm libera ascensiune a valorilor, indiferent de clasă și de situație materială. Și atunci la universități să se creeze fondul de existență socială cu care să se ajute studenții valoroși, bine dotați. Introducem selecția valorilor ca să le dăm posibilitatea de avea viitori conducători bine pregătiți.” (Așa d. prof. Ștefănescu Goangă, în comunicatul dat ziarelor, la 4 IX 1936).

Vastele comentarii ar fi de prisos. — Este o intenție laudabilă, pe care la alte state o găsim de mult realizată. Pentru trecerea ei în faptă, se cere bunăvoința și hotărârea tuturor conducătorilor, bărbați de stat și politicieni, dornici de prosperarea acestui neam. Numai așa se va putea întrona la noi acel înalt și binefăcător principiu: democratismul școlar perfect, integral, în locul falsului democratism de până acum!

T. Apțilean

la Lugoj se spune clar că e „pentru ajutarea parohiilor sărace și a preoșilor extrabugetari”. Adevărat și aceea că preoșii nu sunt puși la contribuție, numai parohiile, dar fondul e așa de mic încât nu va trece mult și vor fi impuși și ei. În Arhidieceză încă avem „fondul de dispoziție” dar de-acolo nu știu să se fi ajutat parohiile.

Rămân așa dar la propunerea mea. Dacă cineva are una mai bună, cedez cu plăcere. La fond însă cred că nu putem renunța decât în cazul că nu ne mai interesează viitorul Bisericii. Ceeace cred că nimeni nu admite.

P. Valeriu Stoian

Sărbătorirea conștiințozității pliduitoare. Dumineca trecută parohia noastră din Reghin a jubilat: mulțime din loc și din depărtări, cât n'o mai cuprindea biserica lui Petru Maior, venise aici să aducă sincere elogii și urări de bine păstorului sufletesc al unișilor deacolo, părintelui Arion M. Popa, din prilejul împlinirii alor patruzeci de ani de preoție, dintre care treizeci de protopopie. Cu acest gând au mers aici dela Blaj pâr. Vițor Pop, canonic și pâr. Iuliu Maior, dir. liceului comercial.

Icoana sărbătoritului a prins-o fidel pâr. Victor Pop în câteva trăsături caracteristice: cap de familie model; stâlp al școlii române (are și diplomă de învățător); catihet prin vocații; păstor gata să-și pună sufletul său pentru oi; misionar neobosit; adevărat ochiu al vladicului; harnic și iscusit mânuitor al condeiului (în afară de articole publicate, are și două traduceri valoroase și voluminoase: Viața lui Isus de Berthe și Meditațiile euharistice ale lui Tesnière); naționalist înfocat și neînfricat (în 1916 e internat la Fertőrákos, în Ungaria); patriot de clădire nu de paradă (lucrează mult pentru organizarea gărzilor naționale); sfetnic înțelept într'ale administrației orașenești, și suflet preoțesc, loial în raporturile sale cu cei de alte credințe religioase, — pâr. Arion merită cu vârf și îndesat simpatia care i-se arată acum. Dar care nu i-sa arătat totdeauna. Pentru că, după cum a remarcat d. Gheorghe Maior, primcuratorul bisericii din Reghin, la sosirea sa aci noul pastor s'a văzut încunjurat de o masă de credincioși cari cu gura se țineau de biserica lui Petru Maior, dar de fapt „nu erau nici prea credincioși, nici prea catolici, nici prea iubitori de Casa Domnului, nici prea stimători de preot, nici prea prețuitori ai nobilului sânge ce le curge prin vine”. Situație schimbată de cel ce a știut să se facă tuturor toate: și intelectualiilor și plugarilor și meseriașilor, și tinerilor și bătrânilor, organizând în reuniuni bine conduse tot ce a găsit potrivit pentru asta.

De înțeles cinstea pe care i-a făcut-o superioritatea bisericească părintelui protopop și camerar papal Arion M. Popa, alegându-l de canonic, — onoare declinată dela sine. Asemenea e de înțeles și faptul că atâta lume aleasă și-a ținut de datorință să-l felicite: pâr. Mitropolit (în scris, prin pâr. Iuliu Maior); un grup de 40 preoși; parohia ortodoxă din loc; prefectura jud. Mureș; învățătorii uniși din județ; desp. Reghin al „Astrei”; liga antirevizionistă; prietenii politici (sărbătoritul a fost și deputat național-țărănist); și o serie întreagă de reuniuni sociale-culturale, prin reprezentanții lor. — Tutoarea ne asociem și noi, urîndu-i dela Cel de sus: încă mulți ani de apostolică și pliduitoare viață!

Ortodoxia română introduce „indexul”. Măsura Romei de a trece anumite icoane, reviste, cărți, etc., în catalogul lucrurilor primejdioase sufletului și, deci, oprite creștinului, a fost mult și aspru criticată de ne-catolici; ca fiind ceva închinătorial; ceva ce ar

vătăma grav libertatea omului. Realitatea faptelor a venit să adeverească și în acest punct cumințenia Romei papale. Și încă atât de limpede și de convingător, încât și Sf. Sinod al Românilor ortodocși s'a văzut silit să bată acelaș drum. Într'o ședință a sa din 20 Martie c. a luat adecă o seamă de dispoziții în spiritul Index-ului roman, comunicate preoșimii ortodoxe. Le reproducem și noi, după „Renașterea” (15. XI. 36) clujană:

„1. Se interzice: întrebunțarea tuturor Bibliilor tipărite cu text care n'are aprobarea Bisericii; 2. folosirea tuturor cărților liturgice, de rugăciuni, de meditație și zidire sufletească tipărite fără aprobarea Bisericii; 3. folosirea tuturor tablourilor religioase și icoanelor străine de duhul și de învățătura Bisericii și lipsite de aprobarea ei; 4. cetirea tuturor cărților, broșurilor, revistelor, gazetelor și foilor volante scrise de ateii, materialisti, francmasoni, comuniști, teosofi, apostazi,eretici, schismatici, sectari și de apărătorii lor; 5. cetirea tuturor scrierilor de cuprins imoral; 6. cetirea tuturor scrierilor, cari batjocoresc locurile și lucrurile sfinte și persoanele bisericesti; 7. cetirea tuturor scrierilor de cuprins superstițios; 8. cetirea tuturor revistelor, ziarelor, gazetelor și foilor volante dușmănoase Bisericii; 9. Se interzice fiilor Bisericii să publice Sf. Scriptură în textul original sau în traducere, fără aprobarea prealabilă a Bisericii; 10. să publice comentarii și tâlcuiri la Sf. Scriptură, sau părți ale ei, fără aprobarea prealabilă a Bisericii; 11. să publice fără aprobarea Bisericii scrieri de cuprins teologic, teologic-filosofic, ascetic, mistic, cărți de rugăciuni, de meditație, de zidire sufletească și în general orice carte care ar sta în legătură cu viața internă și externă a Bisericii”.

Măsura luată de Sf. Sinod e dintre cele mai binevenite. De s'ar și ținea seamă de ea!

Știri mărunte

Conferința episcopilor noștri, anunțată în numărul trecut al foii s'a ținut la București în zilele de 16 și 17 Noemvrie 1936, luând parte loși Preasfințitii noștri arhieriei în frunte cu I. P. S. Metropolit Dr. Alexandru Nicolescu. S'au discutat în deplin acord și s'au luat hotărâri în mal multe chestiuni, cari privesc biserica noastră. Intre altele s'a discutat chestia românilor uniși din America, pentru cari s'a pregătit o pastorală, pensionarea preoșilor respectiv eventuala lor trecere la fondul de pensie general al Statului, trecerea la acelaș fond a profesorilor de teologie, chestia asociației clerului, românii din regiunile securizate, și alte obiecte de mare importanță.

Apostolatul „Acțiunii Catolice” prin radio. Sfântul Părinte a primit, în 10 Noemvrie c., în audiență membrii Oficiului Internațional catolic de Radiodifuziune, aflători în Roma pentru o serie de ședințe de studiu. Vicarul Domnului, răspunzând cuvântului omagial ce i-a fost adresat, le-a legat de suflet să pună, și această admirabilă invenție, în slujba credinței, religiei, bisericii — în slujba lui Dumnezeu, a Impăratului Hristos. Câmpul acesta de apostolat e vast cât lumea și se imbie de sine în primul rând mirenilor; bărbaților ca și femeilor. Poate că va veni o vreme când se va zice și de radio ca de atâtea altele: „Tout passe, tout casse, tout lasse” = (Toate trec, toate se macină, toate obosesc). Până atunci însă să fie folosită conștiințoz și creștinește și această unealtă binevenită!

Biserica nouă și în Handalul-Ilbei. Fiila aceasta (din jud. Satu-Mare) a dorit de mult să-și aibă biserica. Înainte cu 6 luni s'a

trecut dela dorință la faptă: s'a început clădirea. Pentruca în 8 Noemvrie c. să poată avea loc *binecuvântarea* noului lăcaș de închinare, săvârșită de păr. Ilarie Boroș, canonic de Baia-mare, păr. Ioan Tarța, arhidiacon-protopop, și păr. Patriciu Birlea, păstorul sufletesc al filiei Handalul-Ilbei. La actul sfânt au fost de față, pe lângă localnici, și foarte mulți credincioși din satele învecinate. Au cuvântat cu acest prilej păr. canonic Boroș și păr. protopop Tarța.

— Mănunchiul de credincioși ce avem aci roagă acum pe Dumnezeu să le mai ajute un lucru: să-și vadă biserica provăzută și cu un iconostas (pentru care deocamdată nu le-au mai ajuns puterile) ca să se poată bucura și de consacrarea casei Domnului din sătulețul lor.

Locale. Dumineca viitoare, a săpt. XIII după Înălțarea Sf. Cruci, va *predica* în catedrală păr. *Liviu Chinezu*, profesor de religie la Școala Normală de băeți.

— Luniă trecută *Asociația Medicilor* din jud. Târnava Mică s'a întrunit în adunare generală. Inafară de desbaterea mai multor probleme de breaslă, expirând mandatul comitetului de până aci, s'a purces la alegerea unui comitet nou. Noua formație, cu d. *Dr. Alex. Măcelariu* în frunte ca președinte, constă numai din Români, deși 75% din totalul medicilor acestui județ sunt minoritari.

— În a sa adunare generală extraordinară, *Casina Română* (sub presiul d. Dr. I. Bianu, vicepreședinte), între altele, a hotărît și reorganizarea sa în formă nouă, potrivită zilei.

La Orăștiele se activează. Agru și Reuniunea Femeilor din parohia păr. protopop Valer Paveloni, lucrează cu puteri unite. Dovada muncii au făcut-o și cu aranjarea festivalului cultural-artistic de Sâmbăta trecută. În cadrele aceluși festival a conferențiat păr. *Dr. Ioan Suctu*, prof. de religie în Blaj. — Obiectivul principal al strădaniilor Agrului și Reuniunii Femeilor noastre din Orăștie: ridicarea unei biserici vrednice de acel centru cultural. — Doamne ajută!

Constituire. «*Astru*» din București, în adunarea, sa generală din 15 Noemvrie c., a ales *comitetul* următor: președinte: Liviu I. Mărgineanu; vicepreș.: Dumitru Pop; secretar general: Marta Lupu; controlori: Teodor Radu și Ion Țenchea; secretari de ședință: Sabin Pop și Zita Herlo; bibliotecar: Ion Gavrilă; membri în comitet: Mărioara A. Pop și Ioan V. Suci. — În comisia artistică-literară și de presă: președinte: Marta Lupu; secretari: Vasile Berinde și Teodor Oniga; membru în comisie: Iacob Ghircoiaș. — În comisia social-caritativă și de ajutoare: președinte: Sabin Pop; secretar: Nicolae Blajan; membru în comisie: Eugen Sabo. — Dorim din inimă «Asociației Naționale a Studenților Români Uniți» din Capitala Țării să ducă la isbândă programul «Acțiunii Catolice», în slujba cărui ideal stă!

Roade amare. Tocmai se împlinesc un sfert de veac de când s'a sistat învățământul religios în Spania. În toamna anului 1911 adecă guvernul *Canalejas* a decretat că în școlile de stat spaniole nu mai este învățământ religios. Urmarea a fost că din cei vrea 240 000 școlari, mai bine de jumătate au rămas fără instrucția religioasă care, deatunci începând, a rămas să se facă numai în școlile profesionale. Roadele școlii fără Dumnezeu acum le vede o lume întreagă în grozăviile prăpădului prin care tocmai trece peninsula iberică.

Sfârșitul unul călău al preoților. Nu de mult a fost executat în Sovietia un anumit *Iushow*, mâinile cărui erau mânjite în sângele multor preoți. Ca membru marcant al secției poliște însărcinată cu «facerea rânduelii» în cele bisericesti, respectivul a finit în prin-

soare pe patriarhul Tichon, a dus la moarte o mulțime de preoți ortodocși și catolici și încă mai mulți a trimis în surghiun. Se pricepea de minune la «vânatul de popi». Dar s'a mai constatat că tovarășul roșu se pricepea și la altceva: la dositul obiectelor sacre de valoare, luate de prin biserici, pe cari apoi le vindea, scoțând în felul aceste sume enorme. Se înțelege că pe seama sa, nu pe a statului proletar. Un milion de ruble aur «câștig» pe calea aceasta, — cum cetim în *Keleti Egyház* (nr. 9—10 a. c), — a recunoscut el însuși. Cât va fi însă «câștigul» nemărturisit!

† **Păr. Nicolae Cuculu**, paroh în Adrian (arhidieceză), a trecut la cele veșnice Marți în 27 Octomvrie 1936, în anul 78 al vieții și 50 al preoției sale cinstite. — Fie-i partea cu dreptii!

Fundațiunea „Gheorghe Lazar” ne roagă să vestim, că își va ține *adunarea generală ordinară* în ziua de Duminecă 29 Noemvrie 1936, ora 9 a.m. în Cluj sala de ședință a căminului «Casa Invățătorilor». La ordinea de zi: obișnuitele rapoarte de gestiune și alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani. — Dacă nu se va întruni numărul de membri reglementar, adunarea se va ținea la 13 Decemvrie, cu acelaș program și cu orice număr de membri.

Telefonul „Unirii”

P. Sfântul Gheorghe. Aveți toată răbdarea și încrederea. Nici satrapul Dv. nu va avea sfârșit mai bun decât alți satrapi, mici și mari, de aiurea și dela noi. Deocamdată, pe lângă dușurile din presă, îl va mai răcori și Parchetul. — În colo, aveți foată dreptate: trebuie petrecut cu atențiune. Ca toți rabiții, periculoși pentru societate! — Salutări!

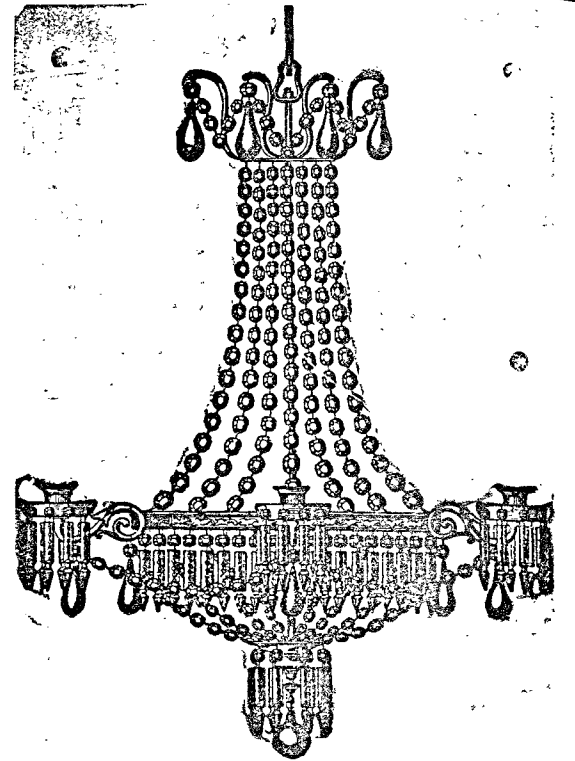
B. Cluj. Lupta dintre «sfinții unguiri» și Sf. Sa păr. Ghibu începe a lua proporții cu adevărat omerice. Păr. Ghibu, utilizând mijloacele de propagandă modernă, a scris o carte împotriva lor. Trebuie să presupunem, că răsunetul ei a fost extraordinar. În ceruri, bine 'nțeles, în locașul sfinților. Cu toate acestea nu-i probabil să capete vreun răspuns. Pe vremea lui S. Ștefan și Ladislav nu existau tipografii. Și din moment ce după noua dogmatică a P. Ghibu, sfinții și în lumea lor de slavă continuă a-și păstra naționalitatea cu toate caracteristicile ei de pe pământ, trebuie să renunțăm definitiv la orice speranță de a avea replica lor. Fiindcă, de, nu știu românește. — Păr. Ghibu poate fi, totuși, fericit. Dacă altcineva nu, apoi Papa de bună seamă i-a citit lucrarea din doască 'n doască. Se spune chiar, că de luni de zile doarme cu ea la căpătâi. Așa se explică poruncile severe pe care, după știința certă a d. Ghibu, le-a dat celor din Budapesta ca să șteargă din ceata dreptilor pe «sfinții unguiri». Ceeace s'a și făcut imediat. Dovadă noul «liturghier» unguiresc care, spre deosebire de cel din 1932, nu-i mai pomenește și nici pe Maica Domnului nu o mai înfățișează ca Patroana Ungariei. De frica Papii, unguirii au renunțat și la aceasta. Așa știe și așa ne spune d. Ghibu. Trebuie să-l credem pe cuvânt și să-l felicităm. Rar muritor se poate lăuda cu asemenea succese extraordinare. — Și-a creat însă d. Ghibu, cu această isbândă, și dușmani destui. Intreagă ceata «ciuhandiștilor» de ex. Aștia sunt desperați deabinele. Cum vor mai putea ei spune de-acum incolo că Papa e revizionist?! Când d. Ghibu în persoană dovedește cu atâta putere contrarul! Și dacă Papa nu-i revizionist, cum se va mai putea motiva războiul împotriva uniților?! — O tristă și amăgitoare soartă! Nici cu peatra de cap, nici cu capul de peatră!

H. Arad. Aveți perfectă dreptate: nu există, la noi, nici măcar un început de acțiune serioasă și sistematică împotriva scrierilor rele. Par'că se tocește simțul de răspundere, în această privință, și în cei cari din oficiu ar trebui să premeargă cu exemplul și să facă începutul. Luați, de ex., tocmai «Librăria diecezană» din orașul Dv. Nu-i întreprindere evreiască, nici minoritară, nici socialistă. Ci foarte creștinească. Deschideți catalogul pe care ea l-a întocmit «pentru a veni în ajutorul iubitorilor de carte românească». Răsfoiți-l. «Veți afla, întâi, la «Literatură, teologie etc.», între altele, «Viața lui Isus de Renan, o carte direct blasfemă. Treceți la «Literatură, știință, artă». Veți găsi, între multe altele, capodopere ca aceste: Decameronul lui Boccacio; Orgiile dela curtea lui Ludovic XV, de Dumas; Cum cad fetele, de Mary A.; Din viața speluncilor de Pop; nu mai vorbim de faimosul Zola, reprezentat cu nu mai puțin de 20 romane. La «literatura populară» se recomandă, pentru popor firește, capodopere ca: Misteriile haremurilor, memoriile unui eunuch; Sugația în amor, de Stăncănu; Un bărbat poate iubi 2 muieri deodată? — Precum vedeți, tot atâtea probleme cari interesează în cea mai mare măsură pe țărani noștri! — Asta firește, nu-i tot. Abia câteva exemple. Ele dovedesc un lucru: e greu să ne gândim la o acțiune serioasă împotriva scrierilor rele. Foarte greu!

P. Reghin. Nu avem nici acum alt răspuns, decât acela pe care l-am mai dat: Noi nu suntem vinovați cu nimic de lamentabila înfățișare a publicațiilor noastre la expoziția mondială a presei din Vatican. A fost, de sigur, un dezastru. Dar nu din vina noastră, a celor deacasă. Ați putut vedea și din darea de seamă publicată în «Curentul», de către Ioan Ceparu — care a văzut personal expoziția. — că s'a pus la dispoziția «organizatorilor» material suficient și bine ales. În special dela Blaj. Pentru justificarea noastră, am și publicat

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

în «Unirea» lista materialului trimis. Răspunderea o au, prin urmare, întreagă, aceia cari au luat asupra lor sarcina organizării expoziției. Din partea Bisericii noastre, păr. canonic L. Tăutu. Sf. Sa, de sigur, își va da seama în fața acelor cari l-au delegat: Corul episcopesc. Noi nu vrem să ne amestecăm în toată povestea. Prea e nepăcută. Ținem numai să se știe, că noi suntem nevinovați.

Comandați Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile cu 1—3 brațe: **cruci de perete** și cu talpă din lemn, metal, nichel și argintate orice mărimile; **Berețe** din Klott pt. preoți **Brăe**, (eingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire, Ciborium, Cădelnițe, Chivot, aurite și argintate.**

Mare depozit de **Ornate și prapori gata**, în diferite culori, cu prețuri reduse **lcoane de hârtie și pieturi**. Tot soiul de reehizite, impriimate, **Gărți de rugăciuni și bisericesti, medalioane, rozare, și steaguri** pentru Reuniunile Mariane. **Teatre și Monoloage populare și școlare.** **Cereți catalogul detaliat și ilustrat.**

(1-2)

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărimile, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licenție

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

